

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS ORGANIZAVIMO
IR KARO TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-723 42 STRAIPSNIO PAKEITIMO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽVALGYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1861 29 IR 50
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS TARNYBOS
ĮSTATYMO NR. VIII-1316 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-1370 1 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 42 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo Nr. VIII-1861 29 ir 50 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1370 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų (toliau kartu – Įstatymų projektai) rengimą paskatino Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1370 nuostatos, taip pat poreikis suderinti Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo nuostatas su Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 nuostatomis.

Pagal Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo 2 straipsnio 12 dalį žvalgybos pareigūnas prilyginamas statutiniam valstybės tarnautojui, o pagal šio įstatymo 50 straipsnį, atsižvelgiant į atitinkamų specialistų poreikį, jis Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka gali būti skiriamas į pareigas valstybės ar savivaldybių institucijose. Šiuo metu žvalgybos pareigūnai į kitas institucijas laikinai perkeliami vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 18¹ straipsniu, nustatančiu, kad statutinį valstybės tarnautoją į pareigas priėmęs asmuo turi teisę jį laikinai perkelti į kitas valstybės tarnautojo pareigas toje pačioje valstybės institucijoje ar įstaigoje arba kitoje valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje.

Nuo 2019 m. sausio 1 d. įsigaliosiančiame naujos redakcijos Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme nenumatyta galimybė statutinius valstybės tarnautojus perkelti į valstybės tarnautojų pareigas kitose valstybės ar savivaldybių institucijose.

Įstatymų projektų tikslai:

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 42 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo Nr. VIII-1861 29 ir 50 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1370 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektais siekiama:

1. reglamentuoti perkeltiems į kitas valstybės institucijas ar įstaigas profesinės karo tarnybos kariams perkėlimo laikotarpiu taikomas garantijas;
2. nustatyti žvalgybos pareigūnų perkėlimo į kitas valstybės ar savivaldybių institucijas ir įstaigas pagrindą ir perkėlimo laikotarpiu jiems taikomas garantijas;
3. suderinti Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo nuostatas su Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 42 straipsnio ir Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo Nr. VIII-1861 29 ir 50 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto nuostatomis.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektų rengimą inicijavo Krašto apsaugos ministerija. Įstatymo projektą parengė Krašto apsaugos ministerijos Teisės departamento (direktorė Judita Nagienė, tel. (8 5) 273 5545) Teisėkūros skyriaus vedėja Svetlana Lapėnienė, tel. (8 5) 273 5563, el. p. Svetlana.Lapeniene@kam.lt, Teisėkūros skyriaus patarėja Jurgita Banytė, tel. (8 5) 278 7046, el. p. Jurgita.banyte@kam.lt, ir Antrojo operatyvinių tarnybų departamento prie Krašto apsaugos ministerijos Teisės skyrius (skyriaus viršininkė Audronė Jakučionienė, tel. 8 680 62 219, el. p. audronej@aotd.kam.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo 42 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad krašto apsaugos sistemai nepriklausančios valstybės institucijos prašymu, kai reikia atlikti karinės kvalifikacijos reikalingas funkcijas, krašto apsaugos ministras gali skirti profesinės karo tarnybos karius iki 3 metų dirbti šioje institucijoje netaikant profesinės karo tarnybos atlikimo tvarkos ir karių aprūpinimo sąlygų. Pasibaigus šiam terminui, atitinkamos valstybės institucijos prašymu krašto apsaugos ministras gali skirti karį toliau dirbti šioje institucijoje, tačiau ne ilgiau kaip 2 metus. Šio įstatymo 36 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad profesinės karo tarnybos karys negali eiti valstybės tarnautojo pareigų, išskyrus šio Įstatymo 42 straipsnio 5 dalyje nurodytą atvejį.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo 2 straipsnio 12 dalimi, žvalgybos pareigūnas prilyginamas statutiniam valstybės tarnautojui, o šio įstatymo 50 straipsnis numato, kad, atsižvelgiant į atitinkamų specialistų poreikį, žvalgybos pareigūnai Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka gali būti skiriami į pareigas valstybės ar savivaldybių institucijose.

Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 18¹ straipsnyje numatyta, kad statutinį valstybės tarnautoją į pareigas priėmęs asmuo turi teisę jį laikinai perkelti į kitas valstybės tarnautojo pareigas toje pačioje valstybės institucijoje ar įstaigoje arba kitoje valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje, esančioje toje pačioje arba kitoje gyvenamojoje vietovėje, kai yra tarnybinė būtinybė ir institucijų ar įstaigų vadovai šį klausimą suderina. Laikinais perkeltam į kitas pareigas statutiniam valstybės tarnautojui mokamas ne mažesnis kaip iki perkėlimo nustatytas darbo užmokestis.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Teikiamais Įstatymų projektais siūlomi pakeitimai:

1. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 42 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte numatoma, kad, kai yra tarnybinė būtinybė kitoje valstybės institucijoje ar įstaigoje vykdyti funkcijas, kurioms atlikti reikia specialių karybos žinių, ir kai šių institucijų ar įstaigų vadovai šį klausimą suderina, krašto apsaugos ministro įsakymu profesinės karo tarnybos karys, išskyrus profesinės karo tarnybos karį, turintį žvalgybos pareigūno statusą, iki 3 metų gali būti laikinai perkeltas į karjeros valstybės tarnautojo pareigas kitoje valstybės institucijoje ar įstaigoje, jeigu profesinės karo tarnybos karys atitinka pareigybės, į kurią keliamas, aprašyme nustatytus bendruosius ir specialiuosius reikalavimus.

Atsižvelgiant į tai, kad pagal minėto įstatymo 42 straipsnio 2 dalies 2 punktą profesinės karo tarnybos karys, perkeltas į valstybės tarnautojo pareigas, nepraranda kario statuso, o tik yra perkeliamas į laikinąjį personalo rezervą, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 42 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte nustatoma, kad profesinės karo tarnybos kariui, perkeltam į valstybės tarnautojo pareigas, yra taikomos visos šiame įstatyme nustatytos garantijos (tarnybos apmokėjimas, gyvenamosios patalpos nuomos išlaidų kompensavimas, maistpinigių mokėjimas ir kt.) ir ribojimai (dalyvavimas politinėje veikloje, draudimas dirbti kitą darbą ir kt.).

2. Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo Nr. VIII-1861 29 ir 50 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte numatoma, kad, esant tarnybinei būtinybei ir kai valstybės ir savivaldybės institucijų ar įstaigų vadovai šį klausimą suderina, žvalgybos institucijos vadovo įsakymu žvalgybos pareigūnas jo rašytiniu sutikimu gali būti laikinai perkeltas iš žvalgybos institucijos į karjeros valstybės tarnautojo pareigas kitoje valstybės ir savivaldybės institucijoje ar įstaigoje, jeigu žvalgybos pareigūnas atitinka pareigybės, į kurią perkeliama, aprašyme nustatytus bendruosius ir specialiuosius reikalavimus. Projekte taip pat nustatoma, kad laikinai perkeltam žvalgybos pareigūnui mokamas ne mažesnis nei šiame įstatyme nustatytas tarnybinis atlyginimas (įskaitant priedus už kario laipsnį ar tarnybinį rangą bei tarnybos stažą) pagal nustatytą iki perkėlimo eitoms pareigoms pareiginės algos koeficientą, taip pat taikomi visi žvalgybos pareigūnams nustatyti draudimai, apribojimai ir garantijos.

3. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1370 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte nustatoma, kad, kai yra tarnybinė būtinybė ir

kai institucijų ar įstaigų vadovai tokią galimybę suderina, Žvalgybos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis ir Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis žvalgybos pareigūnai gali būti laikinai perkelti į karjeros valstybės tarnautojų pareigas kitose valstybės ar savivaldybės institucijose ar įstaigose, profesinės karo tarnybos kariai – į karjeros valstybės tarnautojų pareigas kitose valstybės institucijose ar įstaigose.

Įstatymų pakeitimais bus įgyvendintas teisėkūros sistemiškumo principas, o suderinus įstatymų, reglamentuojančių asmenų perkėlimą į valstybės tarnautojo pareigas, nuostatas, bus išvengta skirtingo šių nuostatų interpretavimo. Asmenų perkėlimą į valstybės tarnautojo pareigas reglamentuojančių nuostatų taikymo problemų siekiama išvengti ir tomis Įstatymų projektų nuostatomis, kuriomis reglamentuojamas perkeltų asmenų (karių ir žvalgybos pareigūnų) statusas (aprupinimas, kitos garantijos, tarnybai taikomi apribojimai).

Pažymėtina, kad Įstatymai turi įsigalioti kartu su 2019 m. sausio 1 d. įsigaliosiančiu Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymu Nr. XIII-1370, nes naujos redakcijos Valstybės tarnybos įstatymo nuostatos nenumatys galimybės perkelti žvalgybos pareigūnus į karjeros valstybės tarnautojų pareigas. Pažymėtina, kad šiuo metu galiojantis Įstatymas numato galimybę skirti profesinės karo tarnybos kari į valstybės tarnautojo pareigas. Manytina, kad Įstatyme įtvirtintas reglamentavimas taip pat turėtų būti suderintas su naujai įsigaliosiančia Valstybės tarnybos įstatymo redakcija (kaip yra suderinta su Diplomatinės tarnybos įstatymo nuostatomis). Atsižvelgiant į tai, Lietuvos Respublikos Seimas prašomas svarstyti šiuos Įstatymų projektus skubos tvarka.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Teikiamais Įstatymų projektais teisinis reguliavimas nekeičiamas iš esmės, šiais Įstatymų projektais nesiekama reglamentuoti iki šiol nereglementuotų santykių, todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi, Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Priėmus teikiamus Įstatymų projektus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Pagal teikiamus projektus priimti įstatymai neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Teikiamų Įstatymų projektų įgyvendinimas neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymų projektus, kitų įstatymų, išskyrus kartu teikiamus, nereikės priimti.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Teikiamais projektais nesiūloma naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Projektai neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Žvalgybos pareigūnas“, „profesinės karo tarnybos karys“, „karjeros valstybės tarnautojas“, „perkėlimas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Užsienio reikalų ministras

Linas Linkevičius

Krašto apsaugos viceministras

Vytautas Umbrasas